

УДК 15

Задорожна О. — ст. гр. ЕМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД ОЧИМА ІВАНА ПУЛЮЯ

Науковий керівник: к.психол.н., доцент Кухарська.В.Б.

Життя Івана Пулюя пройшло в основному за межами України, але помислами і добрими справами він залишався серед свого народу, співпереживав за його долю, підносив його велич. Широко відома його активна позиція щодо захисту прав українського народу, його політичних свобод, рідної мови, значна організаційна робота на культурно-просвітницькій ниві.

Тема рідного народу є наскрізною у житті та діяльності Івана Пулюя, чи то коли йдеться про організацію стипендій для українських студентів в Австро-Угорщині, чи створення наукового товариства імені Шевченка у Львові, чи розробку української наукової термінології, чи упорядкування словників. Свою відому працю "Нові і перемінні звізди" він також присвячує українцям, зазначивши у передмові, що вона буде "маленькою відрадою для тих земляків, що не шукають опіки в чужих, а знають, що сила і спасення лежить у нас самих: у праці над освітою і добробитом народу". Він активно підтримував відкриття українського університету у Львові. "Тільки свій університет може спасти Русинів з теперішньої неволі і православно-московської і єзуїцько-польської погібелі", а також розширення мережі народних шкіл і гімназій, перекладу для них книжок українською мовою. Мову Пулюя вважав "найдорожчим майном українського народу". Цікавою є думка, висловлена у 1869 році у листі до Данила Тянякевича, що "виборювати свому народові поважне становище між іншими народами треба не заржавілими списами чубатих дідів наших, а живим словом, русько-українською мовою".

Обіймаючи посаду професора німецької політехніки у Празі 1884 року, Іван Пулюя організовує товариство "Українська громада". Головною метою цієї організації була консолідація українців в єдину політичну націю. Вчений вважав, що питання національної освіти і культури можна розв'язати лише за умови політичної свободи українського народу та незалежності української держави. Своє політичне бачення Пулюя сформулював так: "Найбільше і найважливіше наше бажання, ідея і головна мета наших національних прагнень — це визволення з-під Росії вільна Україна, де не повинно бути жодного пригнобленого і жодного гнобителя, де український нарід після довголітнього рабства вестиме нарешті вільне у всіх напрямках національне життя."

Іван Павлович настільки любив свій народ, що це помічали, оцінювали та шанували в інших країнах. У прощальній промові на похороні нашого славного земляка ректор Німецької політехніки, де понад 30 років працював Іван Пулюя, сказав: "Ти був людиною, що знала, як дотримуватися вірності, передусім вірності народові, з якого Ти вийшов. І немає більшої вірності, ніж вірність власному народові. Могутні хвилі наших днів підняли в Тебе надію на зліт твого народу, якому Ти як цінний заповіт залишив переклад і здійснене під Твоїм керівництвом перше повне видання української Біблії. Доля дозволила Тобі побачити ранішню зорю свободи, до якої піднявся з темних воєнних хмар Твій нарід, який Ти любив до останнього свого подиху, і її перші сонячні промені побажали озолотити кінець твого сповненого працею життя".

Сьогодні ім'я вченого світової слави Івана Пулюя повертається із забуття як символ інтелектуальної могутності українського народу й орієнтир майбутніх звершень нашої держави.